

บทที่ 4

ทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับทัศนคติของผู้สูงอายุต่อการยังคงมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น จะได้นำเพศ อายุ สถานภาพสมรส ภาวะสุขภาพ การศึกษา เขตที่อยู่อาศัย ภาค และการทำงานเชิงเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ มาประกอบการพิจารณาหาความสัมพันธ์ และจะได้นำตัวแปรอื่นๆ เช่น เพศ อายุ และเขตที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ซึ่งจะเลือกเฉพาะตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติของผู้ตอบต่างกลุ่ม และการนำเสนอในส่วนนี้จะเสนอ เฉพาะทัศนคติที่เห็นด้วยเท่านั้น

จากข้อค้นพบ เบื้องต้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยต่อการยังคงมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะผู้สูงอายุยังมีความหวงแหนต่อทัศนคติของสังคมที่มักจะมีมองว่าวัยนี้ไม่ควรจะมีกิจกรรมทางเพศ สำหรับความเห็นต่ออายุที่ควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น ในส่วนความเห็นต่ออายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ พบว่าผู้สูงอายุประมาณสามในสี่ เห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุหรือ 60 ปีขึ้นไป ส่วนความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ พบว่า สัดส่วนของผู้ที่เห็นว่าหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุคือ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่าทัศนคติต่ออายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะมาตรฐานข้อนินทาของชายและหญิงในสังคมไทย ที่ผู้ชายนั้นได้รับการยอมรับในลักษณะทางสรีรวิทยาและความสามารถในด้านต่างๆ เหนือกว่าหญิง ซึ่งรวมไปถึงเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย สำหรับการวิเคราะห์นั้นจะได้นำภูมิหลังทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจที่กล่าวแล้วมาหาความสัมพันธ์ ดังผลการศึกษาต่อไปนี้

1. ตัวแปรทางประชากร

1.1 เพศ

ตามที่กล่าวแล้วว่า ปัจจัยทางธรรมชาติ สรีระ วัฒนธรรมและบรรทัดฐานทางสังคม ได้กำหนดพฤติกรรม ความนิยม เบี่ยง ทัศนคติ อารมณ์ และอุปนิสัยของชายและหญิงไว้ต่างกัน และจากการวิเคราะห์ในส่วนที่แล้วคือทัศนคติต่อการสมรสในผู้สูงอายุ พบว่าเพศเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรของทัศนคติ เช่นกัน สำหรับการศึกษาในส่วนนี้ ตารางที่ 35 แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุชายและหญิงเห็นด้วยต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และเห็นด้วยที่ชายหรือหญิง

ควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุคือ 60 ปีขึ้นไปมีร้อยละที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในส่วนของการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุชายเห็นด้วย คิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุหญิง คือร้อยละ 37.9 และร้อยละ 25.5 ตามลำดับ เกี่ยวกับความเห็นต่ออายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่คือร้อยละ 74.8 เห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ และเมื่อจำแนกความเห็นตามเพศแล้วปรากฏว่า ผู้สูงอายุชายเห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุคือ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุหญิงคือ ร้อยละ 77.7 และร้อยละ 72.7 สำหรับความเห็นต่ออายุที่หญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์กับสามีคนนั้น พบว่าผู้สูงอายุเห็นว่าหญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ ร้อยละ 52.7 และพบว่าผู้สูงอายุหญิงเห็นว่าหญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์กับสามีคน เมื่อสูงอายุ มีอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่าผู้สูงอายุชายคือร้อยละ 48.6 ในขณะที่ผู้สูงอายุชายเห็นว่าหญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุถึงร้อยละ 58.4 และเมื่อทดสอบด้วยค่า X^2 (Chi-square) ปรากฏว่าเพศมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุและอายุที่ชายหรือหญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ จากข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่าหญิงถูกอบรมให้มีแนวความคิดเชิงอนุรักษ์นิยม โดยเฉพาะ เรื่องเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ซึ่งบางครั้งหญิงมักถูกมองว่าเป็นเพียงวัตถุทางเพศสำหรับชายเท่านั้น (Ruth, 1980:268) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคนเราจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดนั้น มักจะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยจึงได้นำเอาอายุมาร่วมประกอบการพิจารณาด้วย เพราะจากการศึกษาของ Solnick and Birren (1977:1-9) พบว่าสมรรถภาพทางเพศของมนุษย์เรามักจะมีความสัมพันธ์เชิงปฏิภาคกับอายุ จึงคาดว่าอายุน่าจะก่อให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติของผู้สูงอายุต่างกลุ่มได้

ตารางที่ 36 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอายุที่ชายหรือหญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อนำเอาอายุมาร่วมประกอบการพิจารณาด้วย ปรากฏว่า สัดส่วนของเพศชายที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุสูงกว่าเพศหญิงทุกกลุ่มอายุ กล่าวคือ ในกลุ่มอายุ 60-64 ปี 65-74 ปี และ 75 ปีขึ้นไป สัดส่วนของเพศชายที่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 40.8, 35.8 และ 37.8 เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนเพศหญิงเห็นด้วยร้อยละ 23.6, 27.7 และร้อยละ 23.8 ตามลำดับ สำหรับในส่วนของความเห็นต่ออายุที่ควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ในชายและหญิงชั้น เห็นได้ว่าเมื่ออายุสูงขึ้นสัดส่วนที่เห็นด้วยจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เช่นกรณีอายุที่หญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์กับสามีคน เมื่อสูงอายุ พบว่ากลุ่มอายุ 60-64 ปี เห็นด้วยเพียงร้อยละ 48.7 ในขณะที่กลุ่มอายุ 75 ปีขึ้นไปเห็นด้วยถึงร้อยละ 57.5 อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกความเห็นตามเพศ ปรากฏว่าทุกกลุ่มอายุยังพบความสัมพันธ์ เดิม กล่าวคือ เพศยังมีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่าง

ในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นแต่ความเห็นต่ออายุที่ชายควรถูกเลือกมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มอายุ 60-64 ปี และกลุ่มอายุ 65-74 ปี แม้จะพบว่าผู้สูงอายุชายจะเห็นด้วยที่ชายควรถูกเลือกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุหญิง แต่ความแตกต่างไม่เป็นไปตามระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนทั่วไปมักเข้าใจว่าเรื่องเพศนั้นเป็นของคู่กันกับชายหรืออาจมีสาเหตุมาจากข้อเท็จจริงที่ว่าชายปกติสามารถสืบพันธุ์ได้ตลอดไป (Greenblatt, et al., 1979:481) อาจทำให้ผู้สูงอายุโดยทั่วไปมีความเห็นต่อเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน

กล่าวโดยสรุป เพศมีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติสองกรณี คือ ความเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุและอายุที่หญิงควรถูกเลือกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของตน และพบทิศทางการสัมพันธ์ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ผู้สูงอายุชายจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุมากกว่าผู้สูงอายุหญิง" และสมมติฐานที่ว่า "ผู้สูงอายุหญิงจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการที่หญิงควรถูกเลือกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุน้อยกว่าผู้สูงอายุชาย" จากข้อค้นพบนี้ แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานข้อนี้ได้ครอบงำแนวความคิดของผู้สูงอายุไทยอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งผู้สูงอายุโดยทั่วไปจะใช้เกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรมทางเพศระหว่างชายและหญิงแตกต่างกัน ประกอบกับหญิงมักถูกบรรทัดฐานทางสังคมกำหนดให้มีพฤติกรรมและแนวคิดอยู่ในวงจำกัดกว่าชาย ทำให้มีแนวคิดเชิงอนุรักษ์นิยมมากกว่า

ตารางที่ 35 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตาม เพศ

เพศ	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ	
		สำหรับชาย	สำหรับหญิง
ชาย	37.9 (1261)	77.7 (1178)	58.4 (1182)
หญิง	25.5 (1805)	72.7 (1629)	48.6 (1673)
รวม	30.6 (3066)	74.8 (2808)	52.7 (2856)
	$X^2 = 53.34$	$X^2 = 8.56$	$X^2 = 26.16$
	P-Value = 0.00	P-Value = 0.00	P-Value = 0.00

: Degree of freedom = 1

ตารางที่ 36 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เล็กมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามเพศและอายุ

เพศ และอายุ	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เล็กมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ	
		สำหรับชาย	สำหรับหญิง
<u>60 - 64 ปี</u>			
ชาย	40.8 (409)	77.3 (383)	54.4 (390)
หญิง	23.6 (618)	71.9 (556)	44.8 (575)
รวม	30.5 (1027)	74.1 (939)	48.7 (964)
	$X^2 = 33.65$	$X^2 = 3.18$	$X^2 = 8.10$
	P-Value = 0.00	P-Value = 0.07	P-Value = 0.00
<u>65 - 74 ปี</u>			
ชาย	35.8 (593)	76.0 (558)	58.6 (556)
หญิง	27.7 (792)	73.1 (733)	49.5 (753)
รวม	31.2 (1385)	74.4 (1292)	53.5 (1309)
	$X^2 = 10.08$	$X^2 = 1.17$	$X^2 = 11.12$
	P-Value = 0.00	P-Value = 0.27	P-Value = 0.00
<u>75 ปีขึ้นไป</u>			
ชาย	37.8 (259)	82.2 (237)	63.8 (237)
หญิง	23.8 (395)	73.2 (340)	53.1 (345)
รวม	29.4 (654)	76.9 (577)	57.5 (583)
	$X^2 = 14.13$	$X^2 = 5.94$	$X^2 = 6.12$
	P-Value = 0.00	P-Value = 0.01	P-Value = 0.01

: Degree of freedom = 1

1.2 อายุ

จากผลการศึกษาของพีรสิทธิ์ คำนวณศิลป์ และคณะ (2523:85) ศึกษาความทันสมัย ภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองและปัญหาบางประการของผู้สูงอายุ พบว่าผู้ที่มีอายุน้อยประเมินตนเองว่ามีคุณค่าในสัดส่วนสูงกว่าผู้ที่มีอายุมาก สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ตารางที่ 37 ในส่วนของความเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีความเห็นค่อนข้างกระจัดกระจายไม่มีแบบแผนและอัตราส่วนร้อยละของความเห็นก็ไม่ต่างกันมากนัก กล่าวคือ ร้อยละ 30.5 ของผู้ที่มีอายุ 60-64 ปี ร้อยละ 31.2 ของผู้ที่มีอายุ 65-74 ปี และร้อยละ 29.4 ของผู้ที่มีอายุ 75 ปีขึ้นไป เห็นด้วยกับการการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และเมื่อทดสอบด้วยค่า χ^2 (Chi-square) ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างเชิงสถิติเกี่ยวกับความเห็นต่ออายุที่ชายควรเล็กมีเพศสัมพันธ์ พบว่า อายุไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติ เช่นกัน แม้สัดส่วนที่เห็นด้วยกับชายควรเล็กมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุคือ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นตามอายุ คือ ร้อยละ 76.9 สำหรับผู้ที่มีอายุ 75 ปีขึ้นไป และร้อยละ 74.1 สำหรับผู้ที่มีอายุ 60-64 ปี ก็ตาม ส่วนความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเล็กมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสขึ้น พบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีความเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือสัดส่วนของความเห็นที่ว่าหญิงควรเล็กมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุหรือ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นตามอายุคิดเป็นร้อยละ 48.7, 53.5 และร้อยละ 57.5 สำหรับผู้ที่มีอายุ 60-64 ปี, 65-74 ปี และ 75 ปีขึ้นไป ตามลำดับ เมื่อทดสอบด้วยค่า χ^2 (Chi-square) ปรากฏว่าอายุมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 38 เป็นการแสดงความสัมพันธ์ เมื่อนำเพศมาควบคุม ปรากฏว่าในกลุ่มเพศชาย ยังพบความสัมพันธ์เดิม กล่าวคือในส่วนของ การมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอายุที่ชายควรเล็กมีเพศสัมพันธ์นั้น อายุไม่มีผลต่อความแปรผันในทัศนคติของผู้สูงอายุ แต่อายุมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติ เฉพาะความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเล็กมีเพศสัมพันธ์กับสามีตน ซึ่งมีทิศทางความสัมพันธ์ เช่น เดิม คือผู้ที่มีอายุมากกว่าเห็นด้วยกับหญิงควรเล็กมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุหรือ 60 ปีขึ้นไป ในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า คือ ร้อยละ 63.8 สำหรับผู้ที่มีอายุ 75 ปีขึ้นไป ร้อยละ 54.4 สำหรับผู้ที่มีอายุ 60-64 ปี ส่วนในกลุ่มเพศหญิงก็พบความสัมพันธ์ตนเองเดียวกัน กล่าวคือ ความเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอายุชายควรเล็กมีเพศสัมพันธ์ อายุของผู้สูงอายุไม่มีอิทธิพลต่อการผันแปรของทัศนคติ แต่ความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเล็กมีเพศสัมพันธ์นั้นพบว่าอายุมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติ คือร้อยละ 44.8 ของผู้ที่มีอายุ 60-64 ปี เห็นด้วยกับ

การที่หญิงควรร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ในขณะที่ผู้ที่มีอายุ 75 ปีขึ้นไป เห็นด้วยที่หญิงควรร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุถึงร้อยละ 53.1

กล่าวโดยสรุป หากพิจารณาทั้งสองเพศจะเห็นว่า อายุมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะความเห็นต่ออายุที่หญิงควรร เลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของตน เท่านั้น ซึ่งพบว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า เห็นด้วยกับหญิงควรร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุคิดเป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุสูงกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหญิงส่วนมากจะมีกิจกรรมทางเพศมาก่อนมีบุตร และลดลงไปหลังมีบุตร (สมพร บุขราทิจ และคณะ 2524:84-90) ในช่วงแรกของการย่างเข้าสู่วัยสูงอายุ คือ 60-64 ปี อาจมีความกังวลเกี่ยวกับบุตร หรือบุตรยังไม่สมรส แต่เมื่ออายุสูงขึ้นบุตรอาจจะแยกบ้านเรือนอยู่ต่างหาก ในกรณีที่ไม่เป็นหม้ายอาจเห็นว่าการปรับตัวในเรื่องเพศยังเป็นสิ่งจำเป็น เพราะนอกจากทำให้มีความมั่นคงทางด้านอารมณ์แล้ว ยังรู้สึกว่าคุณเองมีคุณค่าอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในส่วนความเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอายุที่ชายควรร เลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น อายุไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดการผันแปรในทัศนคติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้สูงอายุโดยทั่วไปยังห่วงใยต่อทัศนคติของสังคมที่มองว่า การมีเพศสัมพันธ์ในวัยนี้ เป็นสิ่งไม่ควรทำ และในที่สุดผู้สูงอายุก็เลิกরাไปเองหรือหันเหไปสนใจกิจกรรมด้านอื่นแทน เช่น กิจกรรมทางศาสนา (บรรลุศิริพานิช 2529:26)

ตารางที่ 37 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามอายุ

อายุ	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ	
	เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
60 - 64 ปี	30.5 (1027)	74.1 (939)	48.7 (964)
65 - 74 ปี	31.2 (1385)	74.4 (1292)	53.5 (1309)
75 ปีขึ้นไป	29.4 (654)	76.9 (577)	57.5 (583)
รวม	30.6 (3066)	74.8 (2808)	52.7 (2856)
	$X^2 = 0.67$	$X^2 = 1.70$	$X^2 = 11.76$
	P-Value = 0.71	P-Value = 0.42	P-Value = 0.00

: Degree of freedom = 2

ตารางที่ 38 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามอายุ และ เพศ

อายุ และ เพศ	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ	
		สำหรับชาย	สำหรับหญิง
<u>ชาย</u>			
60 - 64 ปี	40.8(409)	77.3(383)	54.4(390)
65 - 74 ปี	35.8(593)	76.0(558)	58.9(556)
75 ปีขึ้นไป	37.8(259)	82.2(237)	63.8(237)
รวม	37.9(1261)	77.7(1178)	58.4(1182)
	$X^2 = 2.57$	$X^2 = 3.80$	$X^2 = 5.52$
	P-Value = 0.27	P-Value = 0.14	P-Value = 0.05
<u>หญิง</u>			
60 - 64 ปี	23.6(618)	71.9(556)	44.8(575)
65 - 74 ปี	35.8(792)	73.1(733)	49.5(753)
75 ปีขึ้นไป	23.8(395)	73.2(340)	53.1(345)
รวม	25.5(1805)	72.7(1629)	48.6(1673)
	$X^2 = 3.75$	$X^2 = 0.28$	$X^2 = 6.27$
	P-Value = 0.15	P-Value = 0.86	P-Value = 0.04

: Degree of freedom = 2

1.3 สถานภาพสมรส

ผลการศึกษาของ ภัสสร ลิมานนท์ (2529:63) ศึกษาทัศนคติและค่านิยมของสตรีไทยเกี่ยวกับการสมรส ในส่วนของการคิดเห็นของผู้ตอบคํากล่าวที่ว่า "ความสัมพันธ์ทางเพศเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในชีวิตแต่งงาน" ปรากฏว่า ผู้ที่สมรสเห็นด้วยในสัดส่วนที่สูง

กว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น สำหรับผลการศึกษาค้างนี้ ตารางที่ 39 ในส่วนของความคิดเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุที่สมรสเห็นด้วยในอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น (โสด, หม้าย, หย่าร้าง และแยกกันอยู่) คือร้อยละ 32.5 และร้อยละ 28.2 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ไม่ใช่คู่สมรสอาจเห็นว่าเรื่องนี้ไม่มีความจำเป็น หรืออีกนัยหนึ่งกลัวถูกประณามว่าเป็นผู้หมกมุ่นในกามารมณ์ เมื่อถามถึงอายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น ผู้สูงอายุที่สมรสส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.8 เห็นด้วยกับชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุคือ 60 ปีขึ้นไป ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น เห็นว่าควรเลิกเมื่อสูงอายุเพียงร้อยละ 70.9 และในส่วนของความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสก็พบความสัมพันธ์แบบแผนเดียวกัน คือผู้สมรสเห็นด้วยกับหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น คือร้อยละ 56.3 และร้อยละ 48 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบด้วยค่า X^2 (Chi-square) ปรากฏว่าสถานภาพสมรสมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติทั้งการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ อายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์

และเนื่องจากผู้สูงอายุประสบภาวะการเป็นหม้ายสูง โดยเฉพาะผู้สูงอายุหญิง (Weeks, 1984:90) ประกอบกับสังคมมักจะมีความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศระหว่างชายและหญิงต่างกัน จึงได้นำเพศมารวมพิจารณาด้วย ตารางที่ 40 ปรากฏว่า ในเพศชายในส่วนของความเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุและอายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปคือสถานภาพสมรสไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเห็นต่ออายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้นยังพบความสัมพันธ์ เดิม คือสถานภาพสมรสมีผลต่อการผันแปรของทัศนคติ ซึ่งพบว่าผู้สูงอายุชายร้อยละ 79.2 เห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุคือ 60 ปีขึ้นไป ขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น เห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละต่ำกว่า คือร้อยละ 72.2 สำหรับในเพศหญิงพบว่า สถานภาพสมรสมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสองกรณีคือ ความเห็นต่ออายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งพบว่าผู้สมรสเห็นด้วยกับการที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุหรือ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสอื่น

สรุปแล้ว สถานภาพสมรสมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติเพียงกรณีเดียวเท่านั้น คือ ความเห็นต่ออายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า "ผู้สูงอายุที่สมรสจะมีทัศนคติเห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุน้อยกว่าผู้สูงอายุที่มี

สถานภาพสมรสอื่น" แต่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า "ผู้สูงอายุที่สมรสจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการที่ชายควรถูกเลือกเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสอื่น"

ตารางที่ 39 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควรเลือกเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควรเลือกเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุสำหรับชาย	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควรเลือกเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุสำหรับหญิง
สมรส	32.5 (1710)	77.8 (1582)	56.3 (1602)
อื่นๆ	28.2 (974)	70.9 (1225)	48.0 (1253)
รวม	30.6 (2129)	74.8 (2808)	52.7 (2856)
	$X^2 = 6.41$	$X^2 = 16.96$	$X^2 = 19.36$
	P-Value = 0.01	P-Value = 0.00	P-Value = 0.00

: Degree of freedom = 1

ตารางที่ 40 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามสถานภาพสมรสและเพศ

สถานภาพสมรสและเพศ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ		
	เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
ชาย			
สมรส	37.0 (996)	79.2 (928)	59.0 (930)
อื่นๆ	41.1 (264)	72.2 (250)	56.1 (253)
รวม	37.9 (1261)	77.7 (1178)	58.4 (1182)
	$\chi^2 = 1.32$	$\chi^2 = 5.16$	$\chi^2 = 0.58$
	P-Value = 0.25	P-Value = 0.02	P-Value = 0.44
หญิง			
สมรส	26.1 (713)	75.9 (654)	52.6 (673)
อื่นๆ	25.0 (1092)	70.6 (975)	45.9 (1001)
รวม	25.5 (1805)	72.7 (1629)	48.6 (1673)
	$\chi^2 = 0.22$	$\chi^2 = 5.24$	$\chi^2 = 6.94$
	P-Value = 0.63	P-Value = 0.02	P-Value = 0.00

: Degree of freedom = 1

1.4 ภาวะสุขภาพ

เขมิกา ยามะรัตน์ (2527:93) ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่าสุขภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจ กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพดีจะมีความพึงพอใจในชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพไม่ดี ในเรื่องของการมีกิจกรรมทางเพศนั้น จากการศึกษาของ Pfeiffer and Davis (1972:153) พบว่าสุขภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ

ความถี่ของการร่วมเพศ แต่การศึกษาในครั้งนี้มองในแง่ของทัศนคติก็คาดว่าสุขภาพน่าจะมีผลต่อการผันแปรของทัศนคติ

ตารางที่ 41 แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพดีมีสัดส่วนที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุสูงกว่าผู้ที่มีภาวะสุขภาพไม่ดีคิดเป็นร้อยละ 33.1 และร้อยละ 29.3 ตามลำดับ แต่เมื่อทดสอบด้วยค่า X^2 (Chi-square) ปรากฏว่าภาวะสุขภาพไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเห็นต่ออายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น พบว่า ภาวะสุขภาพมีผลทำให้เกิดการผันแปรของทัศนคติไม่ต่างกันนัก กล่าวคือร้อยละ 74.9 และร้อยละ 75.6 ของผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพดีและไม่ดี เห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุหรือ 60 ปีขึ้นไป เกี่ยวกับความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสตนนั้นก็พบเหมือนกัน คือร้อยละ 54.4 ของผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพดี เห็นว่าหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุ ขณะเดียวกันผู้ที่มีภาวะสุขภาพไม่ดีมีความเห็นไม่ต่างกันนักคือร้อยละ 52.7 และจากการที่ประชากรวัยสูงอายุ เป็นวัยแห่งการเสื่อม มักจะมีปัญหาด้านสุขภาพ เมื่ออายุสูงขึ้นปัญหาด้านสุขภาพก็จะเพิ่มตามไปด้วย จึงได้นำเอาอายุมารวมพิจารณาด้วย

ข้อมูลตารางที่ 42 เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพกับทัศนคติเมื่อนำเอาอายุมาควบคุม ปรากฏว่า กลุ่มอายุ 60-64 ปี ผู้ที่มีภาวะสุขภาพต่างกันมีความเห็นต่อเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกันนัก ยกเว้นความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของตน ซึ่งพบว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพดี เห็นว่าหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุคิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่มีภาวะสุขภาพไม่ดีคือ ร้อยละ 54.1 และร้อยละ 46.4 ตามลำดับ แต่กลุ่มอายุ 65-74 ปี พบว่าภาวะสุขภาพมีผลทำให้เกิดความแตกต่างของทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะความเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ ซึ่งพบว่าสัดส่วนของผู้มีภาวะสุขภาพดี เห็นด้วยกับเรื่องนี้สูงกว่าผู้ที่มีภาวะสุขภาพไม่ดี คือร้อยละ 35.3 และร้อยละ 28.7 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอายุ 75 ปีขึ้นไปนั้น พบว่าภาวะสุขภาพไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติ ทั้งการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุและอายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์

ดังนั้น เมื่อพิจารณารวมทุกกลุ่มอายุ สรุปได้ว่าสุขภาพไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในส่วนการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุและอายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์จึง เป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพดีจะมี

ทัศนคติที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุมากกว่าผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพไม่ดี" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวัดภาวะสุขภาพในครั้งนี้ ไม่ได้เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดโดยแท้จริง ตามที่กล่าวแล้ว

ตารางที่ 41 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามภาวะสุขภาพ

ภาวะสุขภาพ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ		
	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
ดี	33.1 (1079)	74.9 (988)	54.4 (1004)
เรื้อยา	29.3 (739)	73.3 (673)	50.1 (688)
ไม่ดี	29.1 (1246)	75.6 (1145)	52.7 (1163)
รวม	30.6 (3065)	74.8 (2806)	52.7 (2855)
	$X^2 = 5.01$	$X^2 = 1.21$	$X^2 = 3.02$
	P-Value = 0.08	P-Value = 0.54	P-Value = 0.22

: Degree of freedom = 2

ตารางที่ 42 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามภาวะสุขภาพและอายุ

ภาวะสุขภาพ และอายุ	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ	
		สำหรับชาย	สำหรับหญิง
<u>60 - 64 ปี</u>			
ดี	33.9 (423)	75.7 (387)	54.1 (402)
เรื้อยาว	25.8 (231)	69.4 (201)	42.5 (208)
ไม่ดี	29.6 (372)	75.0 (350)	46.4 (354)
รวม	30.5 (1026)	74.1 (983)	48.8 (963)
	$X^2 = 4.79$	$X^2 = 2.93$	$X^2 = 8.67$
	P-Value = 0.09	P-Value = 0.23	P-Value = 0.01
<u>65 - 74 ปี</u>			
ดี	35.3 (489)	74.2 (450)	53.8 (455)
เรื้อยาว	29.4 (345)	72.2 (321)	50.5 (326)
ไม่ดี	28.7 (551)	75.8 (520)	55.0 (528)
รวม	31.2 (1385)	74.4 (1292)	53.5 (1309)
	$X^2 = 5.97$	$X^2 = 1.34$	$X^2 = 1.64$
	P-Value = 0.05	P-Value = 0.50	P-Value = 1.64
<u>75 ปีขึ้นไป</u>			
ดี	24.8 (168)	74.8 (151)	57.0 (148)
เรื้อยาว	34.2 (163)	80.6 (151)	59.6 (154)
ไม่ดี	29.3 (323)	76.0 (274)	56.5 (281)
รวม	29.4 (654)	76.9 (577)	57.5 (583)
	$X^2 = 3.55$	$X^2 = 1.67$	$X^2 = 0.40$
	P-Value = 0.16	P-Value = 0.43	P-Value = 0.81

: Degree of freedom = 2

2. ตัวแปรทางสังคม

2.1 การศึกษา

ข้อมูลในตารางที่ 43 ในส่วนการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ พบแนวโน้มว่า อัตราส่วนร้อยละที่เห็นด้วยเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษา คือ ร้อยละ 28.7, 30.9 และร้อยละ 33.9 สำหรับผู้ไม่มีการศึกษา ผู้มีการศึกษาต่ำกว่าประถม 4 และผู้มีการศึกษาตั้งแต่ประถม 4 ขึ้นไป ตามลำดับ แต่เมื่อทดสอบด้วยค่า X^2 (Chi-square) ปรากฏว่าการศึกษาไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เกี่ยวกับความเห็นต่ออายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุ ระหว่างผู้มีการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่ามีความเห็นแตกต่างกันเล็กน้อย คือร้อยละ 73.2 สำหรับความเห็นของผู้ที่ไม่มีการศึกษา และร้อยละ 76 สำหรับผู้มีการศึกษาตั้งแต่ประถม 4 ขึ้นไป ส่วนความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสคนนั้น พบความสัมพันธ์ทำนองเดียวกัน คือ ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่างกันมีความเห็นแตกต่างกันไม่มากนัก กล่าวคือร้อยละ 50.3 สำหรับผู้ไม่มีการศึกษาและร้อยละ 54.7 สำหรับผู้สูงอายุที่มีการศึกษาตั้งแต่ประถม 4 ขึ้นไป เห็นว่าหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุหรือ 60 ปีขึ้นไป

อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยมีการศึกษาภาคบังคับมานานแล้ว แต่ในช่วงแรกของการจัดการศึกษานั้น ยังไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึง อาจมีส่วนทำให้ผู้สูงอายุที่มีอายุมากขาดโอกาสทางการศึกษา จึงได้นำเอาอายุมาร่วมพิจารณาด้วย ตารางที่ 44 ปรากฏว่าผู้สูงอายุกลุ่มอายุ 65-74 ปี เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์มากที่สุดคือ ร้อยละ 31.2 รองลงมาคือ ร้อยละ 30.5 และร้อยละ 29.4 สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-64 และ 75 ปีขึ้นไปตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา ปรากฏว่า ยังพบความสัมพันธ์เดิม คือการศึกษาไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกกลุ่มอายุ

สำหรับความเห็นต่ออายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น พบว่าในกลุ่มอายุ 60-64 ปี การศึกษาของผู้สูงอายุมีผลต่อการผันแปรของทัศนคติ โดยพบว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีการศึกษาอื่นๆ เห็นด้วยกับชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุมากที่สุดถึงร้อยละ 93.7 ในขณะที่ผู้สูงอายุที่ไม่มีการศึกษาเห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุเพียงร้อยละ 69.6 เท่านั้น และความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีสัมพันธ์เมื่อสูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่ำกว่าประถม 4 เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละสูงสุดคือร้อยละ 58.7 ในขณะที่ผู้สูงอายุที่ไม่มีการศึกษาเห็นด้วยเพียงร้อยละ 40.7 แต่ในกลุ่ม 65-74 ปี และ 75 ปีขึ้นไป การศึกษาของผู้สูงอายุมีผลทำให้เกิดแตกต่างใน

ทัศนคติ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอายุที่ชายและหญิงควรถูกเลิกมีเพศสัมพันธ์

ดังนั้น สรุปได้ว่า การศึกษาของผู้สูงอายุไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอายุที่ชายหรือหญิงควรถูกเลิกมีเพศสัมพันธ์จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุมากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่ำกว่า" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ เป็นผู้ที่ไม่มีการศึกษาและมีการศึกษาต่ำกว่าประถม 4 อาจทำให้ไม่สามารถเห็นความแตกต่างของการศึกษาได้ตัก

ตารางที่ 43 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ		
	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
ไม่มีการศึกษา	28.7 (1514)	73.2 (1368)	50.3 (1393)
การศึกษาต่ำกว่า ป.4	30.9 (588)	76.1 (553)	55.0 (564)
การศึกษา ป.4 ขึ้นไป	33.9 (851)	76.0 (784)	54.7 (801)
อื่นๆ	28.4 (113)	79.4 (103)	56.7 (97)
รวม	30.6 (3066)	74.8 (2808)	52.7 (2856)
	$\chi^2 = 7.04$	$\chi^2 = 4.04$	$\chi^2 = 6.29$
	P-Value = 0.07	P-Value = 0.25	P-Value = 0.09

: Degree of freedom = 3

ตารางที่ 44 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามการศึกษาและอายุ

การศึกษา และอายุ	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี เพศสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ	
		สำหรับชาย	สำหรับหญิง
<u>60 - 64 ปี</u>			
ไม่มีการศึกษา	26.7(359)	69.6(324)	40.7(332)
การศึกษาต่ำกว่า ป.4	35.6(192)	79.1(180)	58.7(183)
การศึกษา ป.4 ขึ้นไป	31.6(456)	74.7(419)	50.5(433)
อื่น ๆ	24.8(20)	93.7(16)	51.1(16)
รวม	30.5(1027)	74.1(939)	48.7(964)
	$X^2 = 5.32$	$X^2 = 9.22$	$X^2 = 16.45$
	P-Value = 0.14	P-Value = 0.02	P-Value = 0.00
<u>65 - 74 ปี</u>			
ไม่มีการศึกษา	30.7(708)	73.7(658)	51.1(666)
การศึกษาต่ำกว่า ป.4	27.3(290)	73.8(274)	52.2(281)
การศึกษา ป.4 ขึ้นไป	35.5(334)	76.9(308)	59.1(309)
อื่น ๆ	32.6(53)	70.5(53)	58.1(53)
รวม	31.2(1385)	74.4(1292)	53.5(1309)
	$X^2 = 5.12$	$X^2 = 1.60$	$X^2 = 6.08$
	P-Value = 0.16	P-Value = 0.65	P-Value = 0.10
<u>75 ปีขึ้นไป</u>			
ไม่มีการศึกษา	27.3(447)	75.5(386)	57.1(395)
การศึกษาต่ำกว่า ป.4	32.7(106)	77.0(100)	55.9(100)
การศึกษา ป.4 ขึ้นไป	42.1(61)	80.7(57)	62.5(60)
อื่น ๆ	24.5(40)	86.3(34)	57.4(29)
รวม	29.4(654)	76.9(577)	57.5(583)
	$X^2 = 6.66$	$X^2 = 2.59$	$X^2 = 0.75$
	P-Value = 0.08	P-Value = 0.45	P-Value = 0.86

: Degree of freedom = 3

2.2 เขตที่อยู่อาศัย

จากการที่ชาวชนบทส่วนใหญ่มีการสมาคมหรือการติดต่ออยู่ในวงจำกัดกว่าผู้ที่อยู่ในเขตเมือง ซึ่งอาจมีส่วนทำให้ชาวชนบทโดยทั่วไป เป็นบุคคลที่ไม่ค่อยมีความคิดที่เปิดกว้าง และมักจะ เป็นพวกอนุรักษนิยมที่ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมมากกว่า (Davis 1964: 330) เช่นผลการศึกษาของ ปราโมทย์ ประสาทกุล และคณะ (2530:295) ศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นในเขตเมืองและเขตชนบทต่อพฤติกรรมทางเพศก่อนแต่งงาน พบว่า วัยรุ่นหญิงในเขตเมือง เห็นว่าร่วมเพศกันได้ไม่ว่าจะคิดแต่งงานกันหรือไม่ ซึ่งมีจำนวนมากกว่าวัยรุ่นหญิงในเขตชนบทกว่าหนึ่งเท่าตัว

สำหรับผลการศึกษาในครั้งนี้ ตารางที่ 45 กลับพบว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตชนบทมีความคิดที่ค่อนข้างเปิดกว้างกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเมือง กล่าวคือสัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตชนบทเห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์กับผู้สูงอายุสูงกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเมืองคือ ร้อยละ 31.4 และร้อยละ 26.5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชีวิตในสังคมเมืองมีความหลากหลาย ผู้คนสามารถที่จะแสวงหาความสุขด้านอื่นๆ ได้ สำหรับความเห็นต่ออายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ แม้พบว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเมืองเห็นว่าควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุคิดเป็นร้อยละที่สูงกว่า คือร้อยละ 77.1 และร้อยละ 74.4 แต่เมื่อพิจารณาด้วยค่า X^2 (Chi-square) ปรากฏว่าเขตที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์เชิงสถิติ

ส่วนความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับสามีคนนั้น พบว่า เขตที่อยู่อาศัยมีผลต่อการผันแปรของทัศนคติ กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในชนบทเห็นว่าหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุ คิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเมือง คือ ร้อยละ 54.7 และร้อยละ 42.4 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลที่กล่าวแล้ว

อย่างไรก็ตาม การแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งใดนั้นมักจะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยจึงได้นำเพศมารวมประกอบการพิจารณาด้วย เพื่อเป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับเรื่องเหล่านี้ว่าเป็นความจริงตามที่กล่าวแล้วข้างต้นหรือไม่ หรือเขตที่อยู่อาศัยมีผลต่อความคิดเห็นภายใต้เงื่อนไขของเพศอย่างไร

ตารางที่ 46 เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับทัศนคติเมื่อนำเพศเข้ามาควบคุม ปรากฏว่าในกลุ่มเพศชาย ในส่วนการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุนั้นทิศทางความสัมพันธ์กลับกันจากเดิม คือผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเมืองเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตชนบทคือ ร้อยละ 41.9 และร้อยละ 37.1 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจาก

ค่า X^2 (Chi-square) ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างเชิงสถิติ ส่วนความเห็นต่ออายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น พบว่า เขตที่อยู่อาศัยมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติเฉพาะความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสตน ซึ่งพบว่าผู้ที่อยู่ในเขตชนบทเห็นว่าหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุคิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่อยู่ในเขตเมือง คือร้อยละ 45.2 และร้อยละ 60.7 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มเพศหญิงยังพบความสัมพันธ์เดิม คือ เขตที่อยู่อาศัยมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติ ยกเว้นความเห็นต่ออายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ที่พบว่าผู้สูงอายุที่อยู่ต่างเขตเห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กล่าวโดยสรุป ความเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ พบว่าเขตที่อยู่อาศัยมีอิทธิพลทำให้เกิดการผันแปรของทัศนคติเฉพาะในกลุ่มเพศหญิง ซึ่งพบว่าผู้ที่อยู่เขตชนบทเห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุคิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ที่อยู่ในเขตเมือง สำหรับความเห็นต่ออายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น ปรากฏว่าเขตที่อยู่อาศัยไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดการผันแปรของทัศนคติ ส่วนความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น พบว่า เขตที่อยู่อาศัยมีความหมาย กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตชนบทเห็นด้วยกับการที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุคิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเมือง

ตารางที่ 45 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตาม เขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัย	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ		
	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
เมือง	26.5 (516)	77.1 (443)	42.4 (469)
ชนบท	31.4 (2550)	74.4 (2364)	54.7 (2386)
รวม	30.6 (3066)	74.8 (2808)	52.7 (2856)
	$X^2 = 4.61$	$X^2 = 1.37$	$X^2 = 23.31$
	P-Value = 0.03	P-Value = 0.24	P-Value = 0.00

: Degree of freedom = 1

ตารางที่ 46 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ จำแนกตาม เขตที่อยู่อาศัยและ เพศ

เขตที่อยู่อาศัยและ เพศ	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
ชาย				
เมือง	41.9 (194)		78.9 (164)	45.2 (172)
ชนบท	37.1 (1067)		77.5 (1015)	60.7 (1010)
รวม	37.9 (1261)		77.7 (1178)	58.4 (1182)
	$X^2 = 1.35$		$X^2 = 0.10$	$X^2 = 13.88$
	P-Value = 0.24		P-Value = 0.74	P-Value = 0.00
หญิง				
เมือง	17.2 (322)		76.1 (280)	40.8 (297)
ชนบท	27.2 (1483)		72.0 (1350)	50.3 (1376)
รวม	25.5 (1805)		72.7 (1629)	48.6 (1673)
	$X^2 = 13.46$		$X^2 = 1.70$	$X^2 = 8.52$
	P-Value = 0.00		P-Value = 0.19	P-Value = 0.00

: Degree of freedom = 1

2.3 ภาค

ตามที่กล่าวไว้ในตอนแรกว่า ภาค เป็นตัวแปรที่สะท้อนให้เห็นความแตกต่างหลายอย่าง เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือค่านิยม - ผลการศึกษาในตารางที่ 47 พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เหนือ กลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) กรุงเทพมหานคร และใต้ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติ กล่าวคือสัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่ในภาคต่างๆ เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุแตกต่างกันคือร้อยละ 39.3, 30.7,

29.9, 25.6 และร้อยละ 22.6 ตามลำดับ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุสูงกว่าทุกภาคนั้น น่าจะมีสาเหตุพื้นฐานทางวัฒนธรรม คำสอน สุภาชิต นิทานพื้นบ้าน การละเล่นของภาคนี้มักจะมีลักษณะเปิดกับเรื่องนี้ (ชอบ ตีสวนโคก, 2527: 3-25) หรือแม้แต่ผลการศึกษาของปราโมทย์ ประสาทกุล และคณะ (2530:291) ก็พบว่าวัยรุ่นหญิงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เคยมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมีจำนวน เป็นสอง เท่าของวัยรุ่นในภาคเหนือ

สำหรับความเห็นต่ออายุที่ชายควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ ภาคนี้มีอิทธิพลทำให้เกิด ความแตกต่างในทัศนคติที่ชัดเจน เช่นกัน ซึ่งพบว่าผู้สูงอายุที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เห็นว่า ชายเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุคิด เป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าทุกภาค คือร้อยละ 82.7 ในขณะที่ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาคใต้ เห็นด้วยสัดส่วนต่ำสุดคือร้อยละ 62.9 เกี่ยวกับความเห็นต่ออายุที่หญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของตนก็พบทำนองเดียวกัน คือผู้สูงอายุที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 63.2 เห็นว่าควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสตน เมื่อสูงอายุคิด เป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภาคอื่นๆ ส่วน ผู้ที่อยู่ในภาคใต้ เห็นด้วยคิด เป็นอัตราส่วนร้อยละต่ำสุดคือร้อยละ 41.9 และ เมื่อทดสอบด้วยค่า χ^2 (Chi-square) ปรากฏว่าภาคนี้มีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 48 เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาคกับทัศนคติ เมื่อนำเพศ มาร่วมพิจารณา ปรากฏว่าผู้สูงอายุชาย เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุคิด เป็นร้อยละสูง กว่าผู้สูงอายุหญิงคือ ร้อยละ 37.9 และร้อยละ 25.5 ตามลำดับ สำหรับความเห็นต่ออายุที่ชาย หรือหญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุก็พบว่าผู้สูงอายุชาย เห็นด้วยคิด เป็นร้อยละที่สูงกว่าผู้สูงอายุ หญิงเช่นกัน เมื่อจำแนกความเห็นตามภาค ปรากฏว่าในกลุ่มเพศชาย ภาคยังคงมีอิทธิพลต่อการ ผันแปรของทัศนคติทั้งการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอายุที่หญิงหรือชายควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ ซึ่ง พบว่าผู้สูงอายุภาคตะวันออกเฉียงใต้อายุร้อยละ 44.2 เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ รองลงมา คือร้อยละ 43 สำหรับผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และร้อยละ 32.1 สำหรับความเห็นของผู้สูงอายุ ที่อยู่ในภาคใต้ เกี่ยวกับความเห็นต่ออายุที่ชายควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ ผู้สูงอายุชายที่อยู่ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือประมาณร้อยละ 85.5 เห็นว่าชายควรควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ รอง ลงมาคือ ร้อยละ 82.4, 77.2, 75 และร้อยละ 69.4 สำหรับความเห็นของผู้สูงอายุที่อยู่ในภาค กรุงเทพมหานคร กลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) เหนือ และใต้ ตามลำดับ ส่วนความเห็นต่ออายุ ที่หญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสตนนั้น พบว่าผู้ที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เห็นว่าควร เลิก มีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ คิด เป็นอัตราส่วนร้อยละสูงสุดเช่นกัน คือร้อยละ 69.4 ในขณะที่ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาคใต้ เห็นด้วยต่ำสุดคือ ร้อยละ 45.2 เท่านั้น

สำหรับกลุ่ม เพศหญิง ปรากฏว่า ภาคมีผลทำให้ความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุและอายุที่ชายหรือหญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เช่นในกลุ่ม เพศชาย

ดังนั้น เมื่อพิจารณาทั้งสองกลุ่มเพศ จึงสรุปได้ว่าภาคมีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติทั้งสามกรณีคือ การมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ อายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ และอายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของตน แต่ไม่เป็นตามทิศทางสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ผู้สูงอายุที่อาศัยในกรุงเทพมหานครจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุมากกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยในภาคอื่นๆ"

ตารางที่ 47 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามภาค

ภาค	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี <u>ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ</u>		
	เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
กรุงเทพมหานคร	25.6 (330)	77.7 (278)	42.8 (297)
กลาง (ไม่รวมกรุงเทพฯ)	29.9 (649)	75.0 (563)	52.9 (593)
เหนือ	30.7 (778)	74.3 (724)	53.9 (723)
ตะวันออกเฉียงเหนือ	39.3 (744)	82.7 (717)	63.2 (716)
ใต้	22.6 (565)	62.9 (525)	41.9 (527)
รวม	30.6 (3066)	74.8 (2808)	52.7 (2856)
	$X^2 = 47.33$	$X^2 = 64.23$	$X^2 = 68.33$
	P-Value = 0.00	P-Value = 0.00	P-Value = 0.00

: Degree of freedom = 4

ตารางที่ 48 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามภาค และ เพศ

ภาคและ เพศ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมี <u>ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ</u>		
	เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
<u>ชาย</u>			
กรุงเทพมหานคร	43.0(119)	82.4(100)	47.2(106)
กลาง(ไม่รวมกรุงเทพฯ)	35.7(269)	77.2(245)	60.8(248)
เหนือ	36.1(338)	75.0(320)	59.4(317)
ตะวันออกเฉียงเหนือ	44.2(304)	85.5(295)	69.4(291)
ใต้	32.1(231)	69.4(218)	45.2(219)
รวม	37.9(1261)	77.7(1178)	58.4(1182)
	$X^2 = 10.68$	$X^2 = 21.55$	$X^2 = 36.47$
	P-Value = 0.03	P-Value = 0.00	P-Value = 0.00
<u>หญิง</u>			
กรุงเทพมหานคร	15.9(211)	75.1(178)	40.4(101)
กลาง(ไม่รวมกรุงเทพฯ)	25.8(379)	73.3(318)	47.3(182)
เหนือ	26.5(440)	73.8(404)	49.6(232)
ตะวันออกเฉียงเหนือ	35.9(440)	80.8(422)	59.0(278)
ใต้	16.0(334)	58.4(306)	39.6(172)
รวม	25.5(1805)	72.7(1629)	48.6(964)
	$X^2 = 51.36$	$X^2 = 46.45$	$X^2 = 33.77$
	P-Value = 0.00	P-Value = 0.00	P-Value = 0.00

* : Degree of freedom = 4

2.4 ศาสนา

จากผลการศึกษาของมาลินี วงษ์สิทธิ์ และคณะ (2531:148-150) ศึกษาสภาวะประชากรและการอนามัยใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในสายตาของผู้บริหารในส่วนของความเห็นของผู้บริหารต่อเรื่องประชากร พบว่าผู้บริหารที่นับถือศาสนาอิสลามสนับสนุนการเพิ่มจำนวนประชากร ทั้งนี้เป็นอิทธิพลจากความเชื่อทางศาสนาที่นิยมให้การเปลี่ยนแปลงทางประชากรเป็นไปตามธรรมชาติโดยไม่จำกัดจำนวน สำหรับผู้บริหารที่นับถือศาสนาพุทธนั้น ไม่เห็นด้วยกับการเพิ่มประชากรมองเห็นว่าการเพิ่มขึ้นของประชากรจะก่อให้เกิดปัญหาต่อพื้นที่ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าศาสนามีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

สำหรับผลการศึกษาครั้งนี้ในตารางที่ 49 พบว่าผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธและผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาอิสลามเห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันนัก คือร้อยละ 30.7 และร้อยละ 27.7 ตามลำดับ ในส่วนของอายุที่ชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ ผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาต่างกัน เห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุคือ 60 ปีขึ้นไปแตกต่างกันเล็กน้อย คือร้อยละ 75.3 และร้อยละ 70 สำหรับความเห็นของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามตามลำดับ ส่วนความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสตนนั้น พบความแตกต่างของความเห็นที่ชัดเจนกว่าสองกรณีแรก กล่าวคือร้อยละ 53.5 ของผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธเห็นว่าหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุ ในขณะที่ผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาอิสลามเห็นด้วยเพียงร้อยละ 45.2 เท่านั้น และเมื่อทดสอบด้วยค่า X^2 (Chi-square) ปรากฏว่าศาสนามีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของตนเท่านั้น

ตารางที่ 50 เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับทัศนคติเมื่อนำเขตที่อยู่อาศัยมาควบคุม ปรากฏว่าในเขตเมืองศาสนาไม่มีผลต่อการผันแปรของทัศนคติทั้งการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น ความสัมพันธ์เปลี่ยนไปจากเดิม แสดงว่าเขตที่อยู่อาศัยมีอิทธิพลกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาของคนในเมืองมักจะตั้งอยู่บนเหตุผลไม่เข้าข่ายลักษณะงมงาย ส่วนในเขตชนบทนั้น พบว่าศาสนามีอิทธิพลทำให้เกิดการผันแปรของทัศนคติ เฉพาะความเห็นต่ออายุที่หญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธที่เห็นว่าหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุคือ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นอัตราส่วนร้อยละสูงกว่าผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาอิสลามคือร้อยละ 55.8 และร้อยละ 45.5 ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป ศาสนาไม่มีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุและอายุที่ชายหรือหญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ ยกเว้นแต่ในเขตชนบทในกรณีของทัศนคติต่ออายุที่หญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ ที่พบว่าผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธ เห็นด้วยกับการที่หญิงควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุสูงกว่าผู้สูงอายุนับถือศาสนาอิสลาม

ตารางที่ 49 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมีเพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามศาสนา

ศาสนา	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมี <u>ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ</u>		
	เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
พุทธ	30.7 (2766)	75.3 (2532)	53.5 (2575)
อิสลาม	27.7 (275)	70.0 (254)	45.2 (259)
รวม	30.5 (3042)	74.8 (2786)	52.8 (2834)
	$X^2 = 0.92$	$X^2 = 3.19$	$X^2 = 6.15$
	P-Value = 0.33	P-Value = 0.07	P-Value = 0.01

: Degree of freedom = 1

ตารางที่ 50 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามศาสนา และ เขตที่อยู่อาศัย

ศาสนาและ เขตที่อยู่อาศัย	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
<u>เมือง</u>				
พุทธ	25.3 (480)		77.4 (413)	42.6 (435)
อิสลาม	42.7 (26)		70.1 (21)	42.8 (25)
รวม	26.2 (505)		77.1 (335)	42.6 (460)
	$X^2 = 2.95$		$X^2 = 0.27$	$X^2 = 0.0$
	P-Value = 0.08		P-Value = 0.60	P-Value = 1.00
<u>ชนบท</u>				
พุทธ	31.9 (2287)		74.9 (2119)	55.8 (2140)
อิสลาม	26.2 (250)		70.0 (233)	45.5 (234)
รวม	31.3 (2536)		74.4 (1750)	54.7 (2374)
	$X^2 = 3.10$		$X^2 = 2.41$	$X^2 = 8.55$
	P-Value = 0.07		P-Value = 0.12	P-Value = 0.00

: Degree of freedom = 1

3. ตัวแปรทางเศรษฐกิจ

3.1 การทำงานเชิงเศรษฐกิจ

ในบทที่ 3 พบว่าผู้สูงอายุที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจเห็นด้วยกับการสมรสในผู้สูงอายุคิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงานเชิงเศรษฐกิจ สำหรับผลการศึกษาในส่วนนี้ ตารางที่ 51 พบว่า ผู้สูงอายุที่ทำงานและไม่ได้ทำงานเชิงเศรษฐกิจมีความเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจนคือร้อยละ 33.2 สำหรับผู้สูงอายุที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจเห็น

ด้วยการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ ในขณะที่ผู้สูงอายุที่ไม่ทำงานเชิงเศรษฐกิจเห็นด้วยเพียงร้อยละ 28.9 เท่านั้น จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจอาจมีภาวะสุขภาพดี หรือมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น ทำให้มีแนวความคิดที่กว้างกว่า ส่วนความเห็นต่ออายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์นั้น พบว่าผู้สูงอายุที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจและไม่ทำงานเชิงเศรษฐกิจมีความเห็นแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย คือร้อยละ 75.1 ของผู้สูงอายุที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจและร้อยละ 74.6 ของผู้สูงอายุที่ไม่ทำงานเชิงเศรษฐกิจเห็นว่าชายควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุ หรือร้อยละ 53.5 ร้อยละ 52.1 สำหรับความเห็นของผู้สูงอายุที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจและไม่ทำงานเชิงเศรษฐกิจที่เห็นด้วยกับหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสตามเมื่อสูงอายุ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาด้วยค่า X^2 (Chi-square) ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์เชิงสถิติเฉพาะความเห็นต่อการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุเท่านั้น

ข้อมูลจากตารางที่ 52 ได้นำเอาอายุมารวมพิจารณาประกอบ ผลปรากฏว่าในส่วนของการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุนั้น การทำงานเชิงเศรษฐกิจไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นกลุ่มอายุ 65-74 ปี สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับอายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์เมื่อสูงอายุนั้น ก็พบผลเช่นเดียวกัน คือในทุกกลุ่มอายุ การทำงานเชิงเศรษฐกิจไม่มีผลต่อความผันแปรในทัศนคติ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการทำงานเชิงเศรษฐกิจของผู้สูงอายุไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในทัศนคติทั้งการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ อายุที่ชายหรือหญิงควรเลิกมีเพศสัมพันธ์ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ผู้สูงอายุที่ทำงานเชิงเศรษฐกิจจะมีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุน้อยกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ทำงานเชิงเศรษฐกิจ"

ตารางที่ 51 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เล็กมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามการทำงาน เชียง เศรษฐกิจ

การทำงาน เชียง เศรษฐกิจ	ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เล็กมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ	
		สำหรับชาย	สำหรับหญิง
ทำงาน เชียง เศรษฐกิจ	33.2(1170)	75.1(1077)	53.5(1097)
ไม่ทำงาน เชียง เศรษฐกิจ	28.9(1896)	74.6(1731)	52.1(1759)
รวม	30.6(3066)	74.8(2808)	52.7(2856)
	$\chi^2 = 6.0$	$\chi^2 = 0.03$	$\chi^2 = 0.45$
	P-Value = 0.01	P-Value = 0.84	P-Value = 0.49

: Degree of freedom = 1

ตารางที่ 52 อัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ และอัตราส่วนร้อยละของผู้สูงอายุที่ระบุอายุที่ควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุจำแนกตามการ ทำงานเชิง เศรษฐกิจและอายุ

การทำงานเชิง เศรษฐกิจและอายุ		ร้อยละที่เห็นด้วยกับการมี เพศสัมพันธ์ในผู้สูงอายุ	ร้อยละของผู้สูงอายุที่เห็นว่าควร เลิกมี เพศสัมพันธ์ เมื่อสูงอายุ	สำหรับชาย	สำหรับหญิง
<u>60 - 64 ปี</u>					
ทำงานเชิง เศรษฐกิจ	31.6 (575)	76.4 (526)	51.5 (539)		
ไม่ทำงานเชิง เศรษฐกิจ	29.1 (452)	71.2 (413)	45.2 (425)		
รวม	30.5 (1027)	74.1 (939)	48.7 (964)		
	$X^2 = 0.63$	$X^2 = 0.04$	$X^2 = 3.57$		
	P-Value = 0.42	P-Value = 0.08	P-Value = 0.06		
<u>65 - 74 ปี</u>					
ทำงานเชิง เศรษฐกิจ	35.9 (488)	71.6 (451)	54.0 (457)		
ไม่ทำงานเชิง เศรษฐกิจ	28.6 (897)	75.8 (840)	53.2 (852)		
รวม	31.2 (1385)	74.4 (1292)	53.5 (1309)		
	$X^2 = 7.47$	$X^2 = 2.48$	$X^2 = 0.05$		
	P-Value = 0.00	P-Value = 0.11	P-Value = 0.82		
<u>75 ปีขึ้นไป</u>					
ทำงานเชิง เศรษฐกิจ	29.6 (107)	83.3 (99)	62.1 (101)		
ไม่ทำงานเชิง เศรษฐกิจ	29.3 (547)	75.6 (478)	56.5 (482)		
รวม	29.4 (654)	76.9 (577)	57.5 (583)		
	$X^2 = 0.0$	$X^2 = 2.35$	$X^2 = 0.85$		
	P-Value = 1.00	P-Value = 0.12	P-Value = 0.35		

: Degree of freedom = 1